

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม เรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาล
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม เรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาลสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานการวิจัย

หลังจากการฝึกอบรม ครูอนุบาลจะมีคะแนนการสอบความรู้ เรื่องศูนย์การเรียนสูงกว่า
ก่อนการฝึกอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

1. การร่างโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียน

- 1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องศูนย์การเรียน
- 1.2 สืบหาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการที่จะฝึกอบรมเรื่องที่เป็นปัญหาของ
ครูสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะอิน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดยให้ตอบแบบสอบถาม
- 1.3 ศึกษาข้อมูลด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูระดับอนุบาล

1.4 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสังเคราะห์ ทำให้ได้แนวทางที่จะพัฒนาครูด้วยการฝึกอบรม โดยสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อให้ครูอนุบาลที่เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาด้วยตนเอง

1.5 ร่างโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วยหลักการ และเหตุผล วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา การดำเนินการ สื่อการฝึกอบรม การประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล เป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูอนุบาลโดยการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับครูอนุบาลสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและวิถีปฏิบัติการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับครูอนุบาล

กลุ่มเป้าหมาย มี 2 กลุ่ม คือ

1. ครูอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะอิน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านอนุบาลมาก่อน
2. ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรม เช่นผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์

เนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ เรื่องที่ 1 ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล เรื่องที่ 2 การจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล และเรื่องที่ 3 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนศูนย์การเรียนรู้

การดำเนินการมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้ครูอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งเป็นครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 425 คน
2. จากแบบสอบถามคัดเลือกครูอนุบาลตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูอนุบาลชั้นปีที่ 2 ที่ไม่จบการศึกษาทางด้านอนุบาล มีเด็กที่สอนห้องละประมาณ 15-20 คน อยู่โรงเรียนที่ใกล้ๆกัน และการเดินทางสะดวก ได้ครูอนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 10 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะอิน สำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. แจ้งรายชื่อผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมพร้อมกับกำหนดการฝึกอบรม
4. ทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องศูนย์การเรียนก่อนการฝึกอบรม
5. ดำเนินการฝึกอบรม โดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ร่วมกับภาพ วิดิทัศน์ แผ่นใสสรุปคำบรรยาย ปฏิบัติการทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน ปฏิบัติการทดลอง ภาคสนาม โดยผู้วิจัยจะไปสังเกตและประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูอนุบาลที่เข้ารับการฝึกอบรมคนละ 4 ครั้ง ห่างกันครั้งละ 1 สัปดาห์ ต่อ 1 คน
6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะประเมินตนเองทุกขั้นตอน ตลอดเวลาของการฝึกอบรม
7. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองภาคสนามแล้ว ครูอนุบาลผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะมาสรุปอภิปรายผล และเสนอแนะในเรื่องที่ฝึกอบรมไปแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

สื่อการเรียนรู้ ได้แก่ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องศูนย์การเรียน ภาพวิดิทัศน์ แผ่นโป่งใสสรุปคำบรรยาย

การประเมินผล การประเมินผลมี 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระจากการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรม โดยประเมินจากการเปรียบเทียบคะแนนการสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม
 2. การประเมินการปฏิบัติ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนในการทดลองภาคสนาม
 3. การประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. การทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรม เรื่อง ศูนย์การเรียน

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังครูอนุบาลปีที่ 2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 425 คน สุ่มตัวอย่างประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 10 คน เป็นครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะอิน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อได้ตัวอย่างประชากรแล้วดำเนินการฝึกอบรมตามกำหนดการและตารางการฝึกอบรม ประกอบด้วยการอบรมภาคความรู้

เป็นเวลา 1 สัปดาห์ อบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นเวลา 13 วัน และทำการทดลองภาคสนามเป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยผู้ให้การฝึกอบรมจะไปสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู จำนวนคนละ 4 ครั้งนำสิ่งที่ได้จากการทดลองมาสรุป อภิปราย แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะต่อที่ประชุม ในการฝึกอบรมทุกขั้นตอนผู้ให้การฝึกอบรมจะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

1. ประเมินผลการสอบด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องศูนย์การเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม
2. ประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูอนุบาลจากการไปสังเกตการสอน 4 ครั้ง
3. ประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้เรื่องศูนย์การเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม
2. วิเคราะห์ประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนจากการสังเกตการสอน 4 ครั้ง
3. วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียน

นำผลการทดลองตลอดจนปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมในโปรแกรมการฝึกอบรมนี้ มาสรุปเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในทุกขั้นตอน แล้วนำเสนอเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาลสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมครูอนุบาล เรื่องศูนย์การเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมตามวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนต่างๆ ได้โปรแกรมการฝึกอบรม มีส่วนประกอบดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วยชุดฝึกอบรมด้วยตนเองจำนวน 3 เรื่อง แต่ละเรื่อง ประกอบด้วย คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง แนวคิด วัตถุประสงค์ แบบทดสอบก่อนการศึกษาชุดฝึกอบรม เฉลยคำตอบ เนื้อหาและกิจกรรมฝึกปฏิบัติแบ่งเป็นตอนๆ สรุป แบบทดสอบหลังการศึกษาชุดฝึกอบรม เฉลยคำตอบ และบรรณานุกรม ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเนื้อหาสาระเรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล ดังนี้

เรื่องที่ 1 ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล

เรื่องที่ 2 การจัดท่าแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล

เรื่องที่ 3 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนศูนย์การเรียนรู้

ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองของโปรแกรมการฝึกอบรม มีประสิทธิภาพ คือ 81.2:84 82.28:86 และ 80.5:83

นอกจากนี้ยังมีคู่มือคู่มือการฝึกอบรม สำหรับผู้ดำเนินการฝึกอบรม ประกอบด้วยกำหนดการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม กิจกรรมเสริมที่ใช้ในการฝึกอบรม และบัตรงานที่ใช้ในกิจกรรมการฝึกอบรม

2. สื่อการประเมิน

2.1 ประกอบด้วยข้อสอบวัดความรู้เรื่องศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.84

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นได้ เท่ากับ 0.94

ผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาล

หลังการฝึกอบรม ครูอนุบาลมีคะแนนการสอบความรู้เรื่องศูนย์การเรียนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ในการทดลองภาคสนาม ผู้ให้การฝึกอบรมได้ไปสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูอนุบาลในการทดลองภาคสนาม และจากการสังเกต 4 ครั้ง ผู้ให้การฝึกอบรมได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาสรุป และประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูอนุบาลได้ดังนี้คือ

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน พบว่าพฤติกรรมที่ครูทุกคนปฏิบัติทุกครั้งที่มีผู้วิจัยไปสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน และคิดเป็นการปฏิบัติร้อยละ 100 คือ การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนตามแผนที่วางไว้ การจัดศูนย์การเรียนต่างๆได้เหมาะสม การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในศูนย์การเรียนต่างได้ถูกต้องตามหลัก และการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนในสภาพที่สามารถยืดหยุ่นได้ พฤติกรรมการจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในศูนย์การเรียนให้เด็กได้ทำกิจกรรมลง เพื่อให้พัฒนาทุกด้าน และการให้เด็กมีส่วนร่วมในการรักษาห้องเรียน ครูปฏิบัติได้ในระดับร้อยละ 50 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่นๆในเรื่องนี้ครูปฏิบัติได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป ไม่เกินร้อยละ 70

การจัดการในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน พบว่า พฤติกรรมที่ครูทุกคนปฏิบัติทุกครั้งที่มีผู้วิจัยไปสังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 100 คือการใช้รหัสสี และการปฏิบัติตามขั้นตอนของการใช้รหัสสี พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติน้อยที่สุด ครูบางคนไม่ปฏิบัติเลย คือ การทำสัญญาการเรียน และการปฏิบัติตามขั้นตอนของการทำสัญญาการเรียน คิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่นๆในเรื่องนี้ ครูปฏิบัติได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป ไม่เกินร้อยละ 75

การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน พบว่าพฤติกรรมที่ครูทุกคนปฏิบัติทุกครั้งที่มีผู้วิจัยไปสังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 100 คือ การศึกษาสาระสำคัญของแนวปฏิบัติในแผนการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาล การเตรียมการสอนโดยเขียนแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนไว้ล่วงหน้า การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน การจัดกิจกรรมไว้หลากหลายเพื่อให้เด็กเลือกเรียนตามความสามารถ การปฏิบัติตามขั้นตอนการนำเข้าสู่การเรียนแบบศูนย์การเรียน การอธิบายการทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์การเรียนอย่างชัดเจนและเด็กสามารถปฏิบัติได้ การส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มย่อย การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้สนับสนุนการเรียนของเด็ก และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์

การเรียน พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติน้อย และบางคนไม่ปฏิบัติเลย คิดเป็นร้อยละ 40 คือ พฤติกรรม การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ต้องการตามความจำเป็น ส่วนพฤติกรรมด้านอื่นๆในเรื่องนี้ ครูปฏิบัติ ได้ร้อยละ 50 ไม่เกินร้อยละ 80

ข้อมูลจากครูที่เข้าโปรแกรมประเมินตนเองขณะฝึกอบรม มีดังนี้

การประเมินด้านความพึงพอใจในการฝึกอบรม พบว่า วิธีการฝึกอบรมโดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ใ้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ เข้าใจเนื้อหา วิธีการปฏิบัติ ทำให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถปฏิบัติ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

การประเมินด้านปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้สรุปได้ว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ได้ดี เพราะการฝึกปฏิบัติทำให้มีประสบการณ์ตรง ประกอบกับได้รับคำแนะนำจากผู้ให้การฝึกอบรมอย่างใกล้ชิด แต่ความเข้าใจในวิธีการจนถึงขั้นนำไปถ่ายทอดอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง เพราะเวลาที่ใช้ฝึกมีค่อนข้างน้อย

การประเมินการทดลองปฏิบัติภาคสนาม พบว่าครูประเมินตนเองในเรื่อง การปฏิบัติ ในขั้นนำเข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้ และการแนะนำการทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ครู สามารถปฏิบัติได้ในเกณฑ์ดีมาก

ค. การปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้

ข้อมูลจากการวิจัยได้นำมาปรับปรุงโปรแกรมดังนี้

1. วิธีดำเนินการ ได้ปรับเวลาจาก 8 สัปดาห์ เป็นเวลาที่ใช้ในโปรแกรม 9 สัปดาห์
2. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องศูนย์การเรียนรู้ เล่มที่ 3 ได้ปรับขอบเขตของครูในการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
3. เพิ่มรูปภาพ ในเรื่องของเทคนิคการสร้างวินัยในห้องเรียน ในเล่มที่ 3 ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนศูนย์การเรียนรู้

ง. การนำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับครอบครัว

ชื่อโปรแกรม การฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับครอบครัวสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนการสอน หรือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กวัยอนุบาลนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นมาก สำหรับการเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ หรือเป็นการเตรียมพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เพราะเด็กในวัยนี้ถือว่าเป็นวัยทองของชีวิตที่พัฒนาการในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จะมีการพัฒนาในระดับที่สูงที่สุดของชีวิต ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมในทางที่ถูก เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อไป แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการส่งเสริม แต่กลับถูกสกัดกั้น ผลที่ตามมา ก็จะเป็นตรงกันข้าม เช่นเด็กมีธรรมชาติของการค้นพบ หรือเรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง แต่ไม่ได้รับการส่งเสริม กลับถูกบังคับให้เขียนหรืออ่านหนังสือซึ่งในขณะนี้เด็กยังไม่พร้อมที่จะทำอย่างนั้น เด็กจึงรู้สึกต่อต้านและในที่สุดจะเกลียดการเรียนทำให้มีปัญหาต่อไปไม่สิ้นสุด

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การเรียนแบบศูนย์การเรียนนั้น จะเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ โดยการทำกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลายในศูนย์การเรียนต่างๆที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามความสนใจและตามความสามารถ จะเรียนเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ก็ได้แล้ว แต่ลักษณะของกิจกรรมนั้นๆ การจัดการเรียนการสอนแบบนี้จะสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ค้นพบ และทดลองปฏิบัติได้ผลจนสามารถสรุปเป็นหลักการสอนเด็กปฐมวัย และเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย

จากงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาล พบว่ามีปัญหาด้านครูผู้สอนเป็นอย่างมากเพราะครูที่ทำหน้าที่สอนชั้นอนุบาล ส่วนมากไม่ได้จบการศึกษาด้านนี้มาโดยตรง ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนในระดับประถมศึกษามาก่อน จึงไม่เข้าใจการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กในระดับนี้ โดยใช้วิธีสอนแบบเดียวกับที่สอนเด็กในระดับประถมศึกษา คือยึดผลสัมฤทธิ์ของเด็กเป็นหลัก การสอนสำหรับเด็กอนุบาลด้วยการสอนให้เด็กอ่าน เขียน และคิดเลขให้ได้ แทนการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก จึงกลายเป็นปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลเป็นอย่างมาก

การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับครู ส่วนใหญ่มีความแตกต่างจากการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้กันอยู่ โดยศูนย์การเรียนจะอยู่ในรูปของการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่让孩子เรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดเตรียม ผู้ให้คำแนะนำ และผู้อำนวยความสะดวกให้กับเด็ก การเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับตัวเด็ก คือยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้วยวิธีนี้ยังเป็นวิธีใหม่สำหรับครู ครูจึงควรได้รับความรู้ในเรื่องนี้เพื่อจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ และการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูมีความรู้ในเรื่องนี้ในเวลาจำกัด และรวดเร็วที่สุด

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมในเรื่องนี้ขึ้น โดยจัดทำชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ และให้ครูอนุบาลสามารถนำไปปฏิบัติได้ ใช้วิธีการฝึกอบรมหลายรูปแบบ เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เช่นการศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การทำกิจกรรมหลังจากศึกษาชุดฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน และการทดลองนำแผนการสอนไปปฏิบัติการสอนภาคสนาม และมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่เด็กต่อไป

สำหรับชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นและพัฒนาขึ้นตามลำดับนี้ มีแนวทางรวมทั้งวิธีปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนเรื่องศูนย์การเรียนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล การจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ซึ่งได้ปรับปรุงให้เหมาะสมและง่ายต่อการที่ครูอนุบาลจะนำไปใช้ โดยครูอนุบาลจะต้องศึกษา และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองนี้จะให้ความรู้ ทักษะ คำนแนะนำ ตลอดจนสร้างทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่พร้อมสำหรับการเรียนระดับสูงต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

2.1 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และความสามารถของครูอนุบาลในการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล

2.2 เพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่ครูอนุบาลให้เข้าใจหลักการ วิธีการและสิ่งที่ควรปลูกฝังแก่เด็กอนุบาล

2.3 เพื่อให้ครูอนุบาลมีความรู้และมีทักษะที่จำเป็น มีเจตคติและตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนให้กับเด็กอนุบาล

2.4 เพื่อให้ครูอนุบาลตระหนักในคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามทฤษฎีพัฒนาการ และทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล เพื่อพัฒนาเด็กให้พร้อมในทุกด้านเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

2.5 เพื่อให้ครูอนุบาลนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมขณะฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนไปถ่ายทอด ให้กับครูอนุบาล ที่ต้องการมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้

3. เป้าหมาย เป็นโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาล

4. เนื้อหา

เนื้อหาประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับศูนย์การเรียน แบ่งออกเป็น 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล เรื่องที่ 2 การจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล เรื่องที่ 3 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนศูนย์การเรียนมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล

การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถได้ตามศักยภาพของตน โดยเฉพาะเด็กอนุบาลซึ่งกำลังอยู่ในวัยที่กำลังสะสมประสบการณ์ ถ้าได้รับการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้อง ก็จะช่วยให้พัฒนาการด้านการเรียนรู้ และด้านอื่นๆดำเนินไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและเป็นพื้นฐานของการเรียนในชั้นที่สูงต่อไป จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่

ครูควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- ก. พัฒนาการกับการเรียนรู้ของเด็ก
- ข. การส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็ก
- ค. ศูนย์การเรียนกับการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล
- ง. หลักการจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล
- จ. ส่วนประกอบของศูนย์การเรียน
- ฉ. การจัดศูนย์การเรียน

ข. ประสิทธิภาพของศูนย์การเรียน

ค. ประโยชน์ของศูนย์การเรียน

4.2 การจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล

การจัดทำแผนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนการสอน เพราะเป็นการเตรียมทุกสิ่งทุกอย่างให้พร้อมก่อนจัดการเรียนการสอน ถ้าไม่มีการวางแผนไว้ก่อนจะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ดี ครูอนุบาลจึงควรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำแผนการสอนแบบนี้ได้ โดยศึกษารายละเอียดในหัวข้อต่อไป

ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน

ข. ความรู้ความเข้าใจในส่วนประกอบของแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน

- การกำหนดหัวเรื่อง/เนื้อหา
- การกำหนดแนวคิด
- การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- กิจกรรมการเรียนการสอน
- สื่อการสอน
- การประเมินผล

ค. ตัวอย่างแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน

4.3 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

การจัดการเรียนการสอนที่จะให้ทุกอย่างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและได้ผลตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้ ครูอนุบาลต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีต่างๆ เพื่อใช้ดำเนินการในด้าน

ก. การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

- การวางแผนการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
- การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
- แผนผังการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล
- เทคนิคการจัดศูนย์การเรียน

ข. การจัดการในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

- การจัดระบบการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน
- การใช้รหัสสี

- การทำสัญญาการเรียน
 - การสร้างวินัยพฤติกรรมทางสังคม
- ค. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน
- พฤติกรรมของครู
 - บทบาทของครูในการป้องกันปัญหาพฤติกรรม

5. วิธีดำเนินการ

ผู้สนใจจะนำโปรแกรมไปใช้ควรปฏิบัติดังนี้

5.1 แจ้งวัตถุประสงค์และกิจกรรมต่างๆของโปรแกรมการฝึกอบรมให้ครูอนุบาลทราบ ในการฝึกอบรมครั้งหนึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ควรเกิน 30 คน

5.2 เชิญครูอนุบาลที่เข้าโปรแกรมมาฝึกอบรมและปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอนอย่างเคร่งครัด เป็นการฝึกอบรมที่จัดผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง การฝึกอบรมมีขั้นตอนดังนี้

ก. อบรมภาคทฤษฎี ใช้เวลา 1 สัปดาห์

ข. อบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน

วิเคราะห์แผนการสอนที่ครูสร้างขึ้น จัดทำสื่อการเรียนการสอน ใช้เวลา 3 สัปดาห์กับอีก 3 วัน

ค. ทดลองภาคสนาม ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน โดยใช้แผนการสอนแบบศูนย์การเรียน ที่ครูอนุบาลแต่ละคนสร้างขึ้น ใช้เวลา 4 สัปดาห์

ง. ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำข้อมูลที่ได้จากการฝึกอบรมทั้งหมดมาสรุปอภิปราย และเสนอแนะร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมต่อไป ใช้เวลา 2 วัน

5.3 ผู้ดำเนินการฝึกอบรม มีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเด็กระดับอนุบาล และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาลเป็นอย่างดี สามารถที่จะ ให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

6. สื่อที่ใช้ประกอบ

- 6.1 ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องศูนย์การเรียน 1 ชุด 3 เล่ม คู่มือ
ดำเนินการฝึกอบรม 1 เล่ม
- 6.2 วิดีทัศน์ เรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน
- 6.3 แผ่นโปสเตอร์สรุปเนื้อหาสำคัญของชุดฝึกอบรม

7. การประเมินผล

- 7.1 การประเมินผลการทดสอบความรู้เรื่องศูนย์การเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม
- 7.2 การประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนของครูอนุบาล
ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนภาคสนาม 4 ครั้ง
- 7.3 การประเมินการฝึกอบรมด้วยตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 7.4 การประเมินชุดฝึกอบรมด้วยตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

หลังการเข้าร่วมโปรแกรม ครูอนุบาลมีคะแนนการสอบความรู้เรื่องศูนย์การเรียน
สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และการประเมินพฤติกรรม จากการ
สังเกต 4 ครั้ง ในการทดลองภาคสนามอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

1. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองที่ใช้ในโปรแกรมมีประสิทธิภาพเพียงพอ เพราะได้
มีการพัฒนาและปรับปรุงมาเป็นลำดับ และผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้วได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์
ที่กำหนด คือ 80:80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2520) คือชุดฝึกอบรมแต่ละเล่มมีประสิทธิภาพ ดังนี้
เล่มที่ 1 81.2:84 เล่มที่ 2 82.28:86 และเล่มที่ 3 80.5:83 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ
ลักษณะของชุดฝึกอบรมมีภาพประกอบคำบรรยาย มีแบบทดสอบก่อน และหลังการศึกษาชุดฝึกอบรม
มีเนื้อหาที่แบ่งเป็นตอนสั้นๆ สลับกับกิจกรรมการปฏิบัติในแต่ละตอน ทำให้ผู้อ่านไม่เบื่อและมีกำลังใจ
ที่จะศึกษาในตอนต่อไป เพราะทราบผลจากการทำกิจกรรมซึ่งสามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง
ตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยาที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) ที่กล่าวว่า การเปิด
โอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตรวจสอบผลการเรียนของตนว่าถูกหรือผิด
ได้ทันที ทำให้มีกำลังใจเมื่อทำได้ถูกต้อง หรือถ้าทำไม่ถูกต้องก็สามารถแก้ไขได้ทันที ทำให้

ไม่ทอดอຍ เพราะมีโอกาศทำได้สำเร็จเหมือนคนอื่น ในส่วนของเนื้อหาที่มีรายละเอียดที่เกี่ยวกับเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาลครมถว้น เริ่มตั้งแต่ความรู้พื้นฐานของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล การจัดทำแผนการสอแนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล และเทคนิควิธีการจัดการในหือ่งเรียนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล ซึ่งสามารถใช้กับครูอนุบาลที่ไม่จบการศึกษาด้ำนอนุบาลมาก่อน ทั้งยังมีประสบการฝการสอแนเด็กอนุบาลที่แตกต่างกัน สามารถเรียนรู้และมีทักษะในการปฏิบัติได้

2. โปรแกรมการฝกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาล สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝกอบรมครูอนุบาล โดยใช้เทคนิควิธีการฝกอบรม มากกว่า 1 วิธี คือ การฝกอบรมภาคทฤษฎี การอบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการสอแนแบบศูนย์การเรียน และการทดลองภาคสนาม เป็นวิธีการที่สาคผู้เข้ารับการฝกอบรมเป็นศูนย์กลาง ให้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ให้นำความรู้ที่ได้มาทดลองปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เข้ารับการฝกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติการจัดการเรียน การสอแนแบบศูนย์การเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากผลของการฝกอบรม ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการสอแนหลังการฝกอบรมสูงกว่าผลการสอแนก่อนฝกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนจากการสังเกตการสอนของครูในการทดลองภาคสนาม พบว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เพราะมีพฤติกรรมที่ครูนำไปปฏิบัติถึงร้อยละ 100 จำนวน 15 พฤติกรรม ระหว่างร้อยละ 60-85 จำนวน 17 พฤติกรรม และร้อยละ 59 ลงมา จำนวนเพียง 8 พฤติกรรม ดังจะเห็นถึงผลการปฏิบัติดังต่อไปนี้

การจัดหือ่งเรียนแบบศูนย์การเรียน พบว่า กิจกรรมที่ครูสามารถทำได้ดีและดีขึ้นมาโดยตลอด คือ การจัดหือ่งเรียนแบบศูนย์การเรียนตามแผนที่วางไว้ การจัดศูนย์การเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ได้ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ยังสามารถจัดหือ่งเรียนในสภาวะที่สาคหือ่นได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับครู และการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่นการจัดสาคานที่ การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จึงจะทำให้การเรียนการสอนแบบนี้ประสบผลสำเร็จ เพราะเป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการเตรียมประสบการฝโดยให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง แต่การจัดสื่อให้พัฒนาเด็กได้ทุกด้ำนนั้นครูยังปฏิบัติได้น้อย คิดเป็นการปฏิบัติได้ร้อยละ 50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องใหม่ และครูยังปรับตัวเพื่อปฏิบัติไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านการจัดการในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ครูอนุบาลสามารถจัดการภายในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนได้อย่างเหมาะสมทำให้การทำกิจกรรมในแต่ละครั้งดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้ พฤติกรรมในเรื่องนี้ของครูที่เด่นชัด คือ เรื่องการใช้รหัสสีและการปฏิบัติตามขั้นตอนของการใช้รหัสสี ซึ่งผลของการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 ทำให้เด็กสามารถที่จะรู้ และเข้าศูนย์การเรียนได้ถูกต้องตามความต้องการ โดยการจำสีและสัญลักษณ์ การเข้าศูนย์การเรียนและการเปลี่ยนศูนย์การเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ไม่สับสนวุ่นวายทั้งๆเป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับเด็ก เด็กไม่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เลย ส่วนการทำสัญญาการเรียนและการปฏิบัติตามขั้นตอนการทำสัญญาการเรียนนั้น ครูอนุบาลยังปฏิบัติได้น้อย เพราะครูคิดว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน และเด็กคงทำไม่ได้ ประกอบกับมีการเปลี่ยนวิธีการเรียนเป็นแบบศูนย์การเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ครูต้องเตรียมการมาก ดังนั้นบาลเรื่องที่ครูเห็นว่ายุ่งยาก และสามารถทำหลังจากการเรียนวิธีนี้ผ่านไปสักระยะเวลาหนึ่งจะดีกว่า การปฏิบัติในการทดลองภาคสนามจึงได้ทำได้อ้อยละ 30 แต่มีครูบางท่านลองทำดูก็ปรากฏว่าเด็กสามารถทำได้แสดงว่าไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนยากต่อการให้เด็กปฏิบัติอย่างที่ครูเข้าใจ

ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน ครูอนุบาลสามารถจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการศึกษาสาระสำคัญในแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อนำมาจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนนั้น ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 จากการเตรียมการด้วยวิธีนี้ ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับพัฒนาการในทุกด้านของเด็ก เด็กสามารถเลือกเรียนทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ มีบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้อันของเด็ก มีการเสริมแรงโดยให้กำลังใจ ให้เด็กทราบผลของงานที่เด็กทำทันที แสดงผลงานของเด็ก และให้เด็กเล่าถึงผลงานที่เด็กทำ ผลการปฏิบัติ ครูทุกท่านปฏิบัติทุกครั้งที่มีการสอน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนพฤติกรรมที่น่าสนใจคือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ต้องการตามความจำเป็น ครูปฏิบัติได้ ร้อยละ 40 แสดงว่าครูยังมีวิธีการสอนแบบเดิมอยู่ ไม่เปลี่ยนวิธีการสอนให้เป็นแบบศูนย์การเรียน ซึ่งให้เด็กเรียนรู้จากการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเด็กตามความต้องการและจำเป็นเท่านั้น

นอกจากนี้พฤติกรรมการเรียนของเด็กอนุบาลที่เรียนแบบศูนย์การเรียนแตกต่างจากการเรียนปกติ อย่างเห็นได้ชัด เช่น การเรียนแบบนี้เด็กจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กสนใจและตื่นเต้น เรียนด้วยความสนุก การเรียนที่รู้ผลทันที ทำให้เกิดกำลังใจ ถ้าทำผิดก็สามารถแก้ไขได้ทันที โดยที่เด็กจะไม่มีรู้สึกอายเพราะครูได้แนะนำเป็นการส่วนตัว และจากการสอบถาม

ไม่ท้อถอย เพราะมีโอกาสทำได้สำเร็จเหมือนคนอื่น ในส่วนของเนื้อหา มีรายละเอียดที่เกี่ยวกับเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาลครบถ้วน เริ่มตั้งแต่ความรู้พื้นฐานของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล การจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล และเทคนิควิธีการจัดการในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล ทั้งสามารถใช้กับครูอนุบาลที่ไม่จบการศึกษาด้านอนุบาลมาก่อน ทั้งยังมีประสบการณ์การสอนเด็กอนุบาลที่แตกต่างกัน สามารถเรียนรู้และมีทักษะในการปฏิบัติได้

2. โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนสำหรับครูอนุบาล สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมครูอนุบาล โดยใช้เทคนิควิธีการฝึกอบรม มากกว่า 1 วิธี คือ การฝึกอบรมภาคทฤษฎี การอบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน และการทดลองภาคสนาม เป็นวิธีการที่ขัดผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง ให้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ให้นำความรู้ที่ได้มาทดลองปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติการจัดการเรียน การสอนแบบศูนย์การเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากผลของการฝึกอบรม ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าผลการสอบก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนจากการสังเกตการสอนของครูในการทดลองภาคสนาม พบว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เพราะมีพฤติกรรมที่ครูนำไปปฏิบัติถึงร้อยละ 100 จำนวน 15 พฤติกรรม ระหว่างร้อยละ 60-85 จำนวน 17 พฤติกรรม และร้อยละ 59 ลงมา จำนวนเพียง 8 พฤติกรรม ดังจะเห็นถึงผลการปฏิบัติดังต่อไปนี้

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน พบว่า กิจกรรมที่ครูสามารถทำได้ดีและดีขึ้นมาโดยตลอด คือ การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนตามแผนที่วางไว้ การจัดศูนย์การเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ได้ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ยังสามารถจัดห้องเรียนในสภาพที่สดชื่นได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นเรื่องใหม่สำหรับครู และการจัดการเรียนการสอนแบบนี้น้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่นการจัดสถานที่ การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จึงจะทำให้การเรียนการสอนแบบนี้ประสบผลสำเร็จ เพราะเป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการเตรียมประสบการณ์โดยให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง แต่การจัดสื่อให้พัฒนาเด็กได้ทุกด้านนั้นครูยังปฏิบัติได้น้อย คิดเป็นการปฏิบัติได้ร้อยละ 50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องใหม่ และครูยังปรับตัวเพื่อปฏิบัติไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านการจัดการในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ครูอนุบาลสามารถจัดการภาษาในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนได้อย่างเหมาะสมทำให้การทำกิจกรรมในแต่ละครั้งดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อยตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้ พฤติกรรมในเรื่องของครูที่เด่นชัด คือ เรื่องการไว้รที่สี่ และการปฏิบัติตามขั้นตอนของกาไว้รที่สี่ ทั้งผลของการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 ทำให้เด็กสามารถที่จะรู้ และเข้าศูนย์การเรียนได้ถูกต้องตามความต้องการ โดยการจำสีและสัญลักษณ์ การเข้าศูนย์การเรียนและการเปลี่ยนศูนย์การเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ไม่สับสนวุ่นวายทั้งๆที่เป็นเรื่องใหม่สำหรับเด็ก เด็กไม่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เลย ส่วนการทำสัญญาการเรียนและการปฏิบัติตามขั้นตอนการทำสัญญาการเรียนนั้น ครูอนุบาลยังปฏิบัติได้น้อย เพราะครูคิดว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน และเด็กคงทำไม่ได้ ประกอบกับมีการเปลี่ยนวิธีการเรียนเป็นแบบศูนย์การเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ครูต้องเตรียมการมาก ดังนั้นบาลเรื่องที่ครูเห็นว่ายุ่งยาก และสามารถทำหลังจากการเรียนวิธีนี้ผ่านไปได้สักระยะหนึ่งจะดีกว่า การปฏิบัติในการทดลองภาคสนามจึงได้ทำได้ร้อยละ 30 แต่มีครูบางท่านลองทำดูก็ปรากฏว่าเด็กสามารถทำได้แสดงว่าไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนยากต่อการให้เด็กปฏิบัติอย่างที่ครูเข้าใจ

ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน ครูอนุบาลสามารถจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการศึกษาสาระสำคัญในแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อนำมาจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์เรียนนั้น ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 100 จากการเตรียมการด้วยวิธีนี้ ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับพัฒนาการในทุกด้านของเด็ก เด็กสามารถเลือกเรียนทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ มีบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้อของเด็ก มีการเสริมแรงโดยให้กำลังใจ ให้เด็กทราบผลของงานที่เด็กทำทันที แสดงผลงานของเด็ก และให้เด็กเล่าถึงผลงานที่เด็กทำ ผลการปฏิบัติ ครูทุกท่านปฏิบัติทุกครั้งที่มีการสอน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนพฤติกรรมที่น่าสนใจคือการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ต้องการตามความจำเป็น ครูปฏิบัติได้ ร้อยละ 40 แสดงว่าครูยังมีวิธีการสอนแบบเดิมอยู่ ไม่เปลี่ยนวิธีการสอนให้เป็นแบบศูนย์การเรียน ซึ่งให้เด็กเรียนรู้จากการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเด็กตามความต้องการและจำเป็นเท่านั้น

นอกจากพฤติกรรมการเรียนของเด็กอนุบาลที่เรียนแบบศูนย์การเรียนแตกต่างจากการเรียนปกติ อย่างเห็นได้ชัด เช่น การเรียนแบบเด็กจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กสนใจและตื่นเต้น เรียนด้วยความสนุก การเรียนที่รู้ผลทันที ทำให้เกิดกำลังใจ ถ้าทำผิดก็สามารถแก้ไขได้ทันที โดยที่เด็กจะไม่รู้สึกอายเพราะครูได้แนะนำเป็นการส่วนตัว และจากการสอบถาม

เด็กพบว่ามีความต้องการที่จะเรียนแบบศูนย์การเรียนในระดับที่มาก ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ตรงกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ดังถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ในเรื่องกฎแห่งความพร้อมกฎแห่งการปฏิบัติ และกฎแห่งผล ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนได้ประสบผลสำเร็จ และเด็กมีพฤติกรรมในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จากการที่ครูเตรียมทุกอย่างให้พร้อมเพื่อให้เด็กฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และทราบผลการปฏิบัติทันที

2.3 ข้อมูลจากการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการประเมิน อยู่ในระดับที่ มากทุกรายการ ทั้งในด้านความพึงพอใจในการฝึกอบรมการทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนและการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน

จากการฝึกอบรมโดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมดังกล่าวได้ผลตรงกับที่ เป็รื่อง กุมุท (2520) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมที่จะให้ผลดีนั้นควรวิธีการฝึกอบรม ตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไป มีกิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความสามารถที่จะทำงานในหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับวิธีการของ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2535) ที่กล่าวว่าเทคนิควิธีการฝึกอบรมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะทำให้การฝึกอบรมนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งวิธีการที่ยอมรับว่าใช้ได้ผลดี คือ วิธีการฝึกอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้จากการกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และกระบวนการฝึกอบรมที่ได้ผลก็คือ นอกจากจะฝึกอบรมให้ได้รับความรู้ แล้วควรนำความรู้ที่นำไปปฏิบัติให้ประจักษ์แก่ตนเองว่าสามารถทำได้ตามหลักการแค่ไหน มีขั้นตอนใดบ้างที่จะต้องปรับให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติที่คุ้มค่า (ชาญชัย สรีศรีรังสิมา และเทิดวิทย์ กุทธิประศาสน์, 2521) และผลการทดลองของ ฮุพดี มานะภักดี (2535) ที่ใช้วิธีการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม โดยการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ทราบผลการปฏิบัติทันทีและด้วยตนเองแล้วพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมแบบนีในระดับที่มาก

3. จากการติดตามผลที่ดี คือ เป็นไปด้วยความใกล้ชิด ด้วยวิธีการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในเวลา 4 สัปดาห์ ทำให้ครูอนุบาลได้รับข้อสังเกต และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ทำให้พฤติกรรมกรรมการสอนของครูอนุบาลก้าวหน้าขึ้น ซึ่งการได้รับความร่วมมือจากครูอนุบาลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอาจมี

ส่วนที่ ๕

ก. ผู้บริหารในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับโรงเรียน เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล จึงมีนโยบายที่จะสนับสนุนการพัฒนาครูอนุบาล ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอนุบาลเป็นอย่างมาก

ข. ครูอนุบาลเห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอนุบาลที่จะให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน และมีพื้นฐานที่จะเรียนรู้ในระดับที่สูงต่อไป

ค. ความสัมพันธ์ระหว่างครูอนุบาล และผู้วิจัย ซึ่งเข้าใจตรงกันในจุดประสงค์ และเห็นประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนให้กับเด็กอนุบาล

4. การประเมินตนเองของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตามโปรแกรมการฝึกอบรมครูอนุบาลจะต้องได้รับการฝึกอบรม 3 ขั้นตอน คือการอบรมในภาคทฤษฎี การอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน การทดลองภาคสนาม และจะมีการประเมินตนเองเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การประเมินตนเองในด้านความพึงพอใจในการฝึกอบรม ครูอนุบาลได้ประเมินว่าการฝึกอบรมวิธีการนี้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ เพราะเป็นการฝึกอบรม โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง จึงทำให้เข้าใจได้ชัดเจน สามารถเห็นแนวทางที่จะแก้ปัญหาได้ตรงจุด ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมั่นใจในความรู้ที่ได้รับว่าจะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนได้

2. การประเมินตนเองในด้านการจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียน ครูอนุบาลได้ประเมินว่า วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบศูนย์การเรียนจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากขณะที่ทำแผนการสอนจะต้องคิดถึงแนวคิด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และกิจกรรมที่จะจัดให้สอดคล้องกัน โดยต้องคำนึงถึงความพร้อม ความต้องการ และความสามารถที่เด็กจะทำได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจอย่างลึกซึ้งดีกว่าไปนำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนที่ผู้อื่นเขียนมาใช้สอน เพราะจะไม่เข้าใจวิธีการที่ดีเท่ากับการเขียนแผนการสอนขึ้นใช้เอง

3. การประเมินตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน ครูอนุบาลได้ประเมินว่า การเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าทำให้การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น เพราะกิจกรรมที่จะเตรียมให้เด็กได้ทำเพื่อการเรียนรู้เป็นรายบุคคลนั้นมีจำนวนเพียงพอที่จะให้เด็กจำนวนหนึ่งได้ทำกิจกรรมพร้อมๆกัน จึงทำให้บรรยากาศในการ

เรียนเป็นไปอย่างราบรื่น เด็กเรียนด้วยความเป็นสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ตั้งแต่สิ่งเกิดพฤติกรรมการเรียนของเด็ก
2. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้โดยสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก
3. เพื่อให้ได้ผลดีมากกว่านี้ การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการสอนแบบศูนย์การเรียนให้มาก และมีขั้นตอนการวิเคราะห์แผนการสอนเพิ่มขึ้นด้วย
4. ผู้ที่สนใจเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาให้กับเด็กอนุบาล ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยในด้านการฝึกอบรมในรูปแบบเดียวกันแต่ศึกษากับครู ผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็กตามหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาเด็กและเตรียมเด็กให้พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กมีความสามารถตามวัย และศักยภาพของตน

รายการอ้างอิง